

Raadsinformatiebrief

Onderwerp	: Overzicht Jeugdzorg Alblasserdam 2020-2021 en gevolgen solidariteit.	
Aanleiding	: Toezegging door wethouder	
Datum	: 25 november 2021	
Doel	: Het ter kennisname verstrekken van informatie	
Portefeuillehouder	: C.W.M. Jongmans (078) 770 6008	cwm.jongmans@Alblasserdam.nl
Primaathouder	: Ben Kraal (078) 770 6098	b.kraal@alblasserdam.nl

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij sturen we u een technisch overzicht van de financiële situatie omtrent Jeugdhulp in de gemeente Alblasserdam 2020-2021. Op 23 maart 2021 heeft de wethouder toegezegd dat we de gemeenteraad op de hoogte houden van de ontwikkelingen in Jeugdhulp. Hierover is al een eerste analyse geplaatst op de lijst ingekomen stukken in de gemeenteraad van september 2021 (bijlage 1). We combineren in deze brief tevens een eerdere toezegging om een evaluatie te geven over de effecten van het afschaffen van de financiële solidariteit lokaal en regionaal.

Dit document geeft een beeld van de financiële situatie van Alblasserdam in het jeugdzorg domein. Na het extreem dure jaar van 2019, kunnen we vaststellen dat we de exceptionele groei van de kosten in de jeugdzorg een halt hebben kunnen toeroepen in 2020. Om dit spoor in 2021 en verder te blijven volgen, is het regionaal belangrijk dat we strak blijven sturen om financieel de uitgaven te beperken. Echter, dit geeft ook de noodzaak om extra in te zetten op lokale sturing en lokale initiatieven zoals de inzet van de kinderpsycholoog en het project jeugdhulp naar voren. Hier voeren we intensief gesprekken met de lokale partner Stichting Jeugdteams, maar ook met de huisartsen en de cliënten in jeugdzorg. Met de verdere uitbreiding van 'Jeugdhulp naar Voren' maar ook met projecten als 'Afbakening Jeugdhulp' hopen we meer grip te krijgen op de regionale en lokale kosten die nog steeds hoog zijn en het noodzakelijk maken om op de ingezette lijn verder voort te gaan.

Leeswijzer:

Ten eerste wordt er een overzicht gegeven wat de afschaffing van de financiële solidariteit betekent voor Alblasserdam. Vervolgens kijken we naar het lokale beleid in Alblasserdam en de effecten daarvan. Tot slot wordt er een technisch financieel overzicht gegeven van de ontwikkelingen in de regionale zorgmarkt en kijken we naar de ontwikkelingen in de toekomst.

Bron:

In de bijlagen hebben we de maandelijkse rapportages van de Service Organisatie Jeugd (SOJ) toegevoegd van augustus 2020 en 2021 (bijlage 2&3) en de rapportage van december 2020 (bijlage 4). Dit memo kunt u gebruiken als onderlegger om de rapportages verder te duiden. Ook is er gebruik gemaakt van cijfers uit het digitale dashboard van de Service Organisatie Jeugd. Hierin worden de declaraties van de zorgaanbieders bij de SOJ bijgehouden voor monitoring. Ter informatie is ook nog het raadsmemo van 17 juni toegevoegd (bijlage 1), wat ook meer duiding geeft aan de genoemde afkortingen in de rapportages. Bijlage 1 kunt u ook gebruiken als legenda voor de afkortingen van de verschillende percelen in de regionale zorgmarkt.

Overzicht en solidariteit.

In het raadsmemo van 17 juni (bijlage 1) ziet u de totale kosten voor jeugdhulp 2019-2020 en de ontwikkeling van de cliëntaantallen op perceelniveau. Dit raadsmemo zat bij de ingekomen stukken van de gemeenteraad van september. Om trends te kunnen ontdekken, zijn de cijfers van het jaar 2017 tot en met 2020 toegevoegd. Het jaar 2019 was het duurste jaar tot nu toe, waar we zien dat er in 2020 minder kosten gemaakt zijn. De totale kosten in de regio zijn met 4% gestegen in 2020 t.o.v. 2019, terwijl in Alblasserdam deze kosten met 5% gedaald zijn. Verdere uitleg ter verduidelijking van de daling van 5% is beschreven in bijlage 1.

In bijlage 4 is de rapportage van december 2020 van de SOJ toegevoegd. In de eerste tabel is het financieel overzicht van 2020 opgenomen. Hierin is in de laatste twee kolommen de verwachte bijdrage met 80% solidariteit opgenomen en de prognose als solidariteit voor 100% is afgeschaft.

Financieel overzicht

Rapportage Gemeente Alblasserdam	Heel jaar	
	Verwachte bijdrage burap 2 met 80% solidariteit	Prognose datamodel zorgtoewijzingen geen solidariteit
December 2020		
Regionale Zorgmarkt (RZM) declaraties	4.684.493	4.528.251
RZM subsidies + stroomlijn + overig	11.682	23.698
LTA	277.469	152.000
PGB declaraties	287.378	208.000
PGB claims		551
Stichting Jeugdteams	624.903	586.552
Serviceorganisatie	206.814	206.814
Totaal	6.092.739	5.705.865
Prognose datamodel 80% solidariteit		5.913.169
Verwachte bijdrage 2e burap met geactua	6.094.362	

Het bedrag van €6.094.362,- zijn de verwachte kosten van Jeugdhulp in Alblasserdam over het jaar 2020. Deze verwachting van de kosten komen overeen met de daadwerkelijk kosten van jeugdhulp die gemaakt zijn in Alblasserdam in 2020. Zoals te zien is in bijlage 2, was er in 2020 €5.446.593,- geraamd; een overschrijding van €647.769,-. Bij een gehele afschaffing van solidariteit, is de prognose dat de kosten van jeugdhulp in Alblasserdam €5.705.865,- zou zijn.

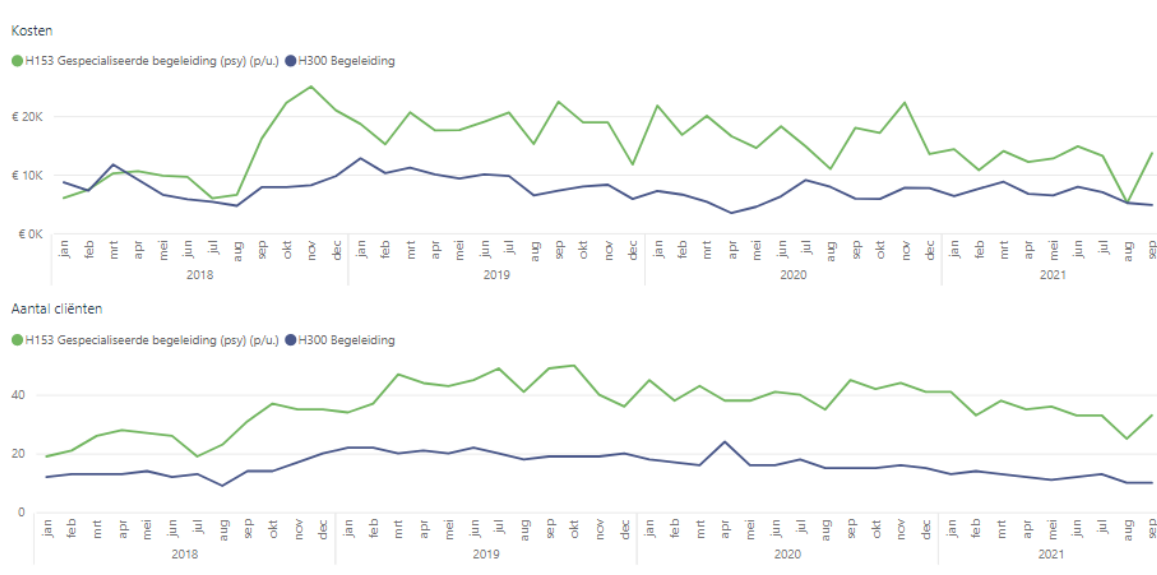
Hieruit kunnen we concluderen dat de solidariteit van 80% in 2020 voor Alblasserdam nadelig werkt t.o.v. een situatie waarbij de solidariteit is afgeschaft. Bij volledige afschaffing van solidariteit in 2020 hadden we het geraamde budget in 2020 alsnog overschreden, alleen met een bedrag van €259.272,-. In bijlage 3, de rapportage van augustus 2021 van Alblasserdam, laat ditzelfde financiële overzicht zien dat de verwachting is dat Alblasserdam weer te maken heeft met negatieve gevolgen van de solidariteit.

Lokaal beleid

Lokaal is jeugdhulp naar voren is sinds september 2020 in ontwikkeling. Omdat jeugdhulp naar voren een preventieve activiteit is, blijft het altijd moeilijk, zo niet onmogelijk, om een correlatie te zien tussen de inzet lokaal en de kostenbesparing in de regionale zorgmarkt. Het standpunt van Alblasserdam blijft dat jeugdhulp naar voren niet alleen kostenbesparing moet opleveren. In de eerste plaats moet het ook een verbetering in de kwaliteit van zorg opleveren. Deze kwalitatieve data halen we in de toekomst op bij o.a. de jeugdprofessionals van Stichting Jeugdteams die de gevolgen van het lokale beleid zal monitoren, maar ook bij zorggebruikers en de cliënten zelf. In dit overzicht kijken we alleen naar de naar de kwantitatieve cijfers. Nogmaals moeten we benadrukken dat dit geschetste overzicht

niet 1 op 1 de resultaten laat zien van het lokale beleid. Er zijn meer factoren van invloed op de resultaten.

Het doel van jeugdhulp naar voren in Alblasserdam is om kwalitatief betere zorg te organiseren in een voorliggende algemene voorzieningen zodat doorstroming van jeugdigen in de regionale zorgmarkt afneemt. Door in te zetten op vroege signalering van kinderen met een hulpvraag is de gemeente er sneller bij om problemen aan te pakken, wat positief is voor het kind en het gemeentelijk budget. In Alblasserdam zetten we in op ambulante zorg en ondersteuning, met als doel dat producten in de regionale zorgmarkt hiermee minder belast worden. In het Dashboard van de SOJ worden producten van ambulante zorg omschreven met de codes H153 en H300. In onderstaande tabellen zien we het verloop binnen deze twee producten.

Jeugdhulp naar voren is in Alblasserdam gestart in september 2020. In bovenstaand figuur zien we sinds die tijd de kosten en cliëntaantallen iets afnemen in de regionale zorgmarkt op genoemde producten. Met SJT vindt overleg plaats om te kijken of er nog effectiever gestuurd kan worden op o.a. de kosten. Dit contact met SJT is intensief om zeer regelmatig de voortgang te monitoren op kwaliteit van zorg en de financiën.

Naast Stichting Jeugdteams zijn ook andere partijen betrokken bij de toegang: medisch verwijzers en Gecertificeerde Instellingen. Hierdoor is het extra lastig om de toegang tot jeugdhulp te beïnvloeden. De gemeente zet er op in om 'jeugdhulp naar voren' zo goed mogelijk onder de aandacht te brengen bij die verwijzers. Zo is er bij de Stichting Jeugdteams een gedragswetenschapper aangesteld die geraadpleegd wordt door de huisartsen alvorens er een diagnose wordt gesteld.

Vergelijking augustus 2020 en augustus 2021

Om de totale cijfers van Alblasserdam nader te duiden, kunnen we de kosten in de jeugdhulp opdelen in percelen. Elk perceel is een verzameling van een bepaald type jeugdhulp. Regionaal zijn dus alle jeugdhulpproducten verdeeld over percelen. Deze zijn verder uitgelegd in bijlage 1. Voor een betere analyse en om extra duiding te geven aan de grafieken en figuren die hieronder besproken worden. Onderstaand wordt bijlage 2 (Rapportage augustus SOJ 2020) en bijlage 3 (Rapportage SOJ 2021) met elkaar vergeleken. Ter verduidelijking enkele opmerkingen vooraf:

- De rapportages in bijlage 2&3 zijn voorspellingen. Zoals in beide stukken ook wordt aangegeven blijft de realisatie achter bij de begroting vanwege de tijd die aanbieders nodig hebben om te declareren.
- Door deze onzekerheid, zijn de laatste maanden in de rapportage van 2021 (bijlage 3) met stippellijnen weergegeven.
- In- en uitstroom, de effecten van het nieuwe woonplaatsbeginsel en de nieuwe inkoop zijn niet meegenomen in de rapportage van 2021 (bijlage 3). Dit zijn wel drie factoren die de voorspellingen in positieve of negatieve zin kunnen veranderen.
- Deze raadsmemo is aanvullend op de informatie die in de overige bijlage beschreven is.

Verdere toelichting financieel overzicht

Zoals eerder genoemd, zijn het nieuwe woonplaatsbeginsel (van kracht vanaf 2022) en de nieuwe inkoopafspraken niet verwerkt in de rapportage. Wel kunnen we een voorzichtige verwachting meegeven. In 2022 zal de wijziging van het woonplaatsbeginsel nog ongeveer budgetneutraal verlopen. Het budget wordt in 2022 nog bepaald op basis van het daadwerkelijk aantal cliënten in zorg. Vanaf 2023 gebeurt dat op basis van een objectief verdeelmodel. Hierdoor kan er een verschil optreden tussen de zorg die een gemeente daadwerkelijk verleent en het budget dat zij van het Rijk krijgt¹.

Op dit moment is er een tool in ontwikkeling om in- en uitstroom te monitoren. Dit gaat ons in de toekomst meer inzichten verschaffen over de in- en uitstroom op bepaalde producten.

Kostenontwikkeling gemeente ten opzichte van de regio (index)

In de rapportage van augustus 2020 (bijlage 2) zien we dat de totale kosten van jeugdzorg in Alblasserdam zich hoger ontwikkelen dan de kostenontwikkeling in de regio Zuid-Holland Zuid. Het aantal cliënten ligt onder het regiogemiddelde. De gemiddelde kosten per cliënt liggen echter ver boven het regiogemiddelde. In de rapportage van augustus 2021 (bijlage 3) zien we dat de kostenontwikkeling van jeugdzorg zich onder het regiogemiddelde ontwikkelt. Het aantal cliënten loopt gelijk met de regio en de gemiddelde kosten blijven wel boven het regiogemiddelde. Dat de gemiddelde kosten boven het regiogemiddelde liggen, wordt veroorzaakt door een groot aantal dure cliënten t.o.v. het totaal in Alblasserdam. De analyse hieronder geeft hierin meer inzicht en verklaart de verschillen:

- Totale kosten

In een jaar tijd zijn de totale kosten van jeugdzorg in Alblasserdam van boven het regiogemiddelde naar onder het regiogemiddelde gedaald.

- Aantal cliënten

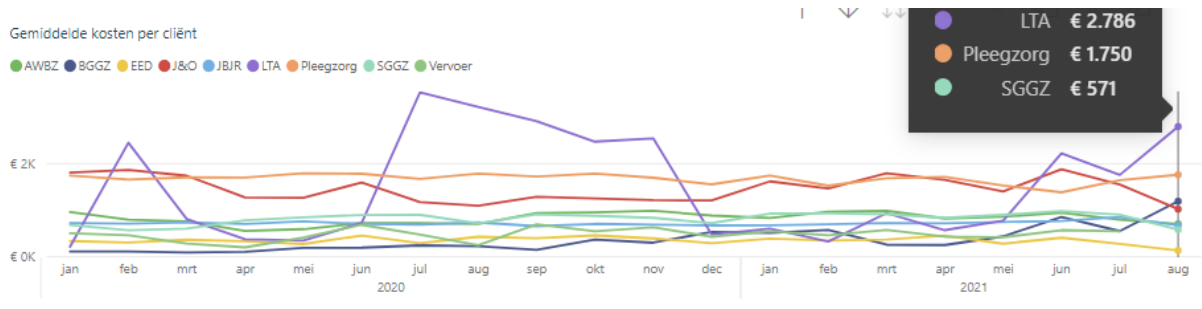
Het aantal cliënten die in de regionale zorgmarkt zit is in deze periode ongeveer gelijk gebleven (rond de 100 cliënten). Overigens is het totaal aantal cliënten dat in beeld is bij het Centrum Jeugd en Gezin ligt rond de 380 cliënten (van 1-1-2021 tot 31-08-2021).

- Gemiddelde kosten:

Gemiddelde kosten per cliënt bewegen zich net iets boven het regiogemiddelde. Uitgaande van het dashboard, komt dit voornamelijk omdat Alblasserdam meer 'dure' cliënten heeft t.o.v. het totaal.

¹ https://www.sociaalweb.nl/blogs/financiele-gevolgen-van-het-vernieuwde-woonplaatsbeginsel-in-kaart-gebracht?utm_source=Mailing+Lijst&utm_medium=email&utm_campaign= Sociaalweb+nieuwsbrief+08-07-2021

Vooral op het perceel Landelijke Transitie Arrangement (LTA) (zie onderstaand figuur en onder het kopje LTA). Door de relatief kleine omvang in Alblasserdam drukt dat de kosten per cliënt omhoog. Hieronder een figuur toegevoegd uit het dashboard ter verduidelijking van de kosten. Van december 2020 tot juli 2021 is het aantal LTA cliënten gestegen van 7 naar 11.

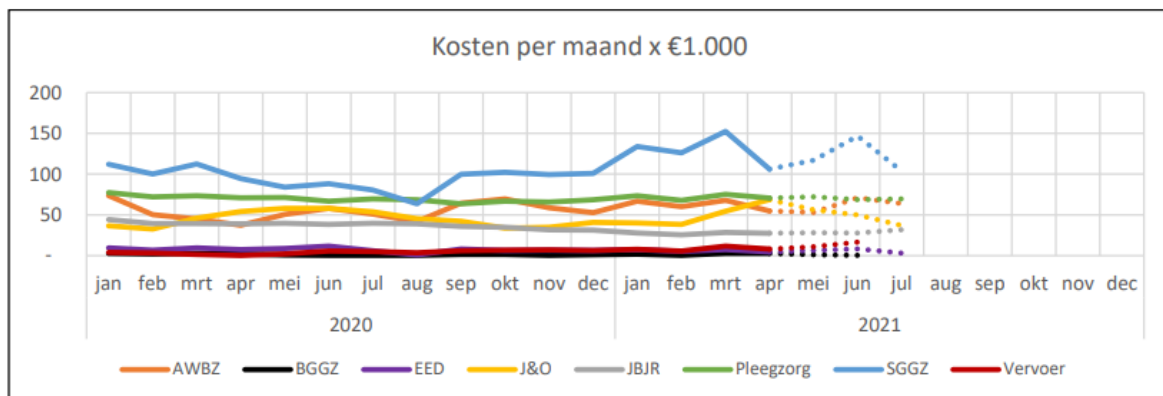

De totale kosten liggen onder het regiogemiddelde. Daarom zijn we nadelig uit als we kijken naar solidariteit (zoals hierboven ook al beschreven). Cliëntaantallen laten een dalende trend zien.

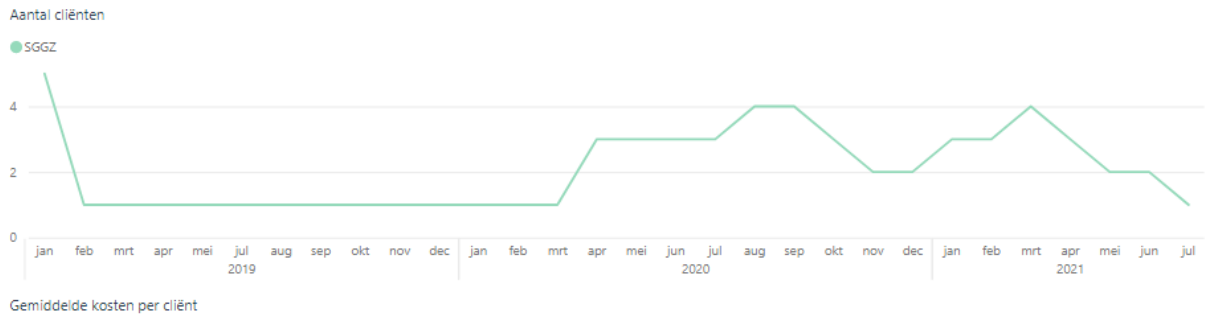
Ontwikkeling kosten per perceel per maand (excl. LTA)

- Kosten per maand x €1.000

Opvallend is dat de kosten voor het perceel SGGZ sinds augustus 2020 toeneemt (blauwe lijn in onderstaand figuur). De gemiddelde kosten op dit perceel stijgen ook.

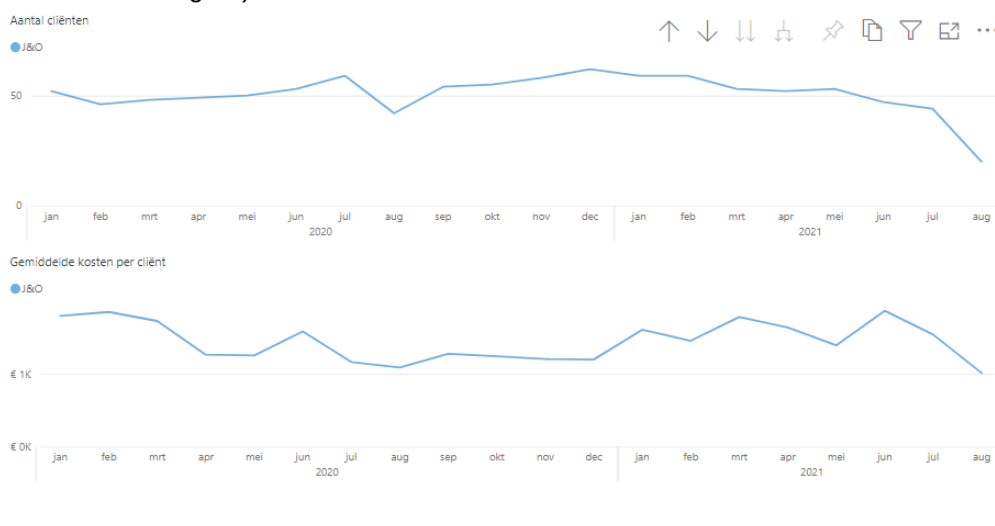

Een mogelijke verklaring voor deze constatering is het aantal cliënten met verblijfsproduct. Onderstaand figuur (uit het dashboard) laat het aantal cliënten zien met een verblijfsproduct. Sinds augustus 2020 is het aantal cliënten met verblijf toegenomen. Dit zijn dure cliënten, wat de stijging in de kosten zou kunnen verklaren. Deze ontwikkeling zet niet door omdat we in april 2021 het aantal cliënten met verblijf weer zien dalen.

- Gemiddelde kosten per cliënt per perceel

In de rapportage van augustus 2021 (bijlage 3) zien we een piek op het perceel J&O. Dit hebben we in het dashboard gecontroleerd en daar zien we dat inmiddels de piek weer afgevlakt is (zie onderstaande figuur).

Landelijk Transitie Arrangement (LTA)

De kosten van het perceel LTA worden altijd apart opgenomen in de rapportage. Dit is hoog specialistische zorg die landelijk wordt ingekocht en is voor jeugdigen die ernstig ziek zijn. Dit perceel ligt buiten onze beïnvloedings sfeer en de kosten zijn hoog. Het grillige verloop van de grafiek heeft te maken met individuele casussen die juist meer of minder financiële kosten met zich meebrengen. Hier is voor de gemeente bijna niet op te sturen.

Tot slot

Het jeugdlandschap is en blijft constant in ontwikkeling, ook in de toekomst. In 2022 wordt er regionaal en lokaal gewerkt met een nieuw inkoopkader, een nieuwe verordening vanwege 'afbakening jeugdhulp' en 'jeugdhulp naar voren' wordt intensiever uitgevoerd. Ook worden in 2022 vanuit de landelijke overheid verdere stelselwijzigingen verwacht. Ongetwijfeld zal het rijk nadere kaders en voorwaarden formuleren die randvoorwaardelijk zijn aan de extra ter beschikking gestelde middelen. Mede daardoor blijft scherpe sturing en monitoring op de kosten en kwaliteit van de jeugdhulp van het grootste belang. De inhoudelijke benadering blijft echter altijd leidend. Dit blijft ook het uitgangspunt voor de Centrale Toegang, waar de samenwerking en inzet met verschillende maatschappelijke partners in de toekomst mede het verschil gaan maken.

Bijlage:

1. Raadsmemo 17 juni
2. Rapportage augustus 2020
3. Rapportage augustus 2021
4. Rapportage december 2020

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders

De secretaris,

De burgemeester,

S. van Heeren

J.G.A. Paans